

Fráze v díle Karla Poláčka a jejich význam v dnešních médiích

Cíl bakalářské práce Olgy Pavlovy napovídá už sám její název. Práce je rozčleněna do čtyř kapitol. V první kapitole se Pavlova po stručném exkurzu do historie pojmu fráze a jeho chápání (zde by podle mého názoru bylo potřeba přesněji vymezit pojmy frazému a idiomu jakožto entit odlišných od fráze), pokouší o rozbor specifických způsobů, jak Poláček k frázím přistupoval ve svém Žurnalistickém slovníku a v humoristických románech *Muži v ofsajdu* a *Bylo nás pět*. Autorka vysvětluje Poláčkovu schopnost poukazovat na frázovitě stereotypy lidského myšlení především z jeho židovského původu a pak také z jeho letité praxe žurnalisty. Pavlova uvádí tři metody, pomocí nichž jsou uspořádána hesla Žurnalistického slovníku. Jako nejfrekventovanější z nich vidí tu, kde jsou jednotlivá slova či celé obraty postaveny do neobvyklých souvislostí a kontextů. Podle mého názoru však konkrétní exemplifikace všech tří metod je poněkud kusá a fráze sloužící tu za příklad ony metody nedemonstrují příliš výrazně.

Autorka si zvolila bez bližšího zdůvodnění kritérií právě takového výběru sedmnáct konkrétních frázovitých výpovědí vyskytujících se v Poláčkově díle (čtrnáct v Žurnalistickém slovníku a tři v oněch dvou humoristických románech) a v poslední, čtvrté kapitole vysledovala, zda přetrvávají v nezměněné či pozměněné podobě v dnešní české žurnalistice. Zde Pavlova využila údajů databáze Anopress (vhodné by bylo vysvětlit, o jakou databázi se jedná). Po provedení výzkumu vybraných výrazů zjistila autorka, že jak v dnešním celostátním či regionálním tisku, tak v rozhlase i televizi se jejich část vyskytuje v nezměněné podobě i s podrženým frázovitým charakterem či v nekompletní či pozměněné formě, kdy se už charakter frázovitosti leckdy ztrácí. Některé z oněch výrazů už nebyly v textech moderní žurnalistiky nalezeny.

Této analýze v rámci čtvrté kapitoly předchází pojednání o expresivitě českého slova, které je opřeno o rozlišení tří typů expresivity, jak je přinesla práce Jar. Zimy *Expresivita slov v současné češtině z r. 1961*. Pavlova vidí tzv. kontextovou expresivitu založenou na míšení různých stylových vrstev jako převládající typ u Karla Poláčka vůbec a zejména u oněch tří děl, na nichž postavila svoji práci o frázích.

Ve druhé a třetí kapitole, které jsou velmi stručné, se Pavlova věnuje obecnějším otázkám komunikace a případného zneužívání ústní a písemné komunikace. Tyto kapitoly sice připomínají závažné myšlenky citací významných autorit na tomto poli (Hagége, Besancon (zde je jeho jméno v poznámce pod čarou uvedeno s překlepem), Furet, Thompson, Fidelius Luhmann), očekával bych zde však poněkud přehlednější strukturování a výraznější propojení s problematikou z úvodní kapitoly i se závěrečnou kapitolou o dnešní aktualizaci vybraných poláčkovských frazeologických obrátů.

Po jazykové a stylové stránce má práce vcelku slušnou úroveň, trochu ruší některé formulační nejasnosti a neobratnosti, např.:

„...postupy, které mohou nasměrovat osvojování interpretaci“ (str. 8)

„...zařazení slov nebo obrátů do neobvyklých frázových souvislostí. (co to je?)“ (str. 13)

„...postoje, zájmy a sympatie, které obyčejnému člověku...nahrazují uvědomělou účast v životě.“ (str.16-17).

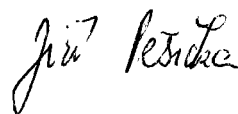
Pečlivější kontrolu zasluhovalo označování vokalické kvantity (např.str. 17, 22, 23, 27 –zde jsou chyby obzvláště nakumulovány, 28, 42).

Autorka podle mě splnila podmínky kladené Univerzitou Karlovou na závěrečnou bakalářskou práci, doporučuji ji k obhajobě a hodnotím ji jako velmi dobrou.

V Praze dne 26.8. 2009

PhDr. Jiří Pešička

Ústav bohemistických studií

Handwritten signature of Jiří Pešička in cursive script.